

SZOLNOK-DOBOKA

POLITIKAI HETILAP.

Megjelen minden vasárnapon.

Szerkesztőség a Sörház-utcában első sz. a. földszinten van.

Szerkesztőségi óra minden hétköznapon d. u. 2-3.

Felelős szerkesztő:

BR. HORVÁTH EMIL.

Hirdetési árak: egész oldal 48 K.

Előfizetési ár: egész évre 10, félévre 5, negyed-
évre 2 K. 50 f. Néptanítóknak, lelkészeknek és
körjegyzőknek egész évre 8 K.

Közhivatalnok.

Dés, febr. 21.

A modern embert születése első pillanatától kezdve mindaddig, míg az utolsó göröngyöt rá nem hantolták — közigazgatják. A mi más szóval annyit jelent, hogy egész életünk folyamán minden tevékenységünk, minden lépésünk ott találjuk az államhatalomnak gyámolító, ellenőrző, avagy éppen megakadályozó nyilvánulását. A közérdek, ez a personifikált altruizmus, képezi összes emberi cselekvéseink külső mértékét az állam szempontjából s van egy hatalmas kar, kiknek nincs más hivatásuk, minthogy az államhatalomnak közérdekben való érvenyesülését elősegítsék s ezek a: *közhivatalnokok*.

Sok szó esett erről a szépszámu, intellectualis erőkben gazdag testületről minálunk a napokban s nem lesz érdektelen kissé magasabb tekintetekből vizsgálni azt, hogy voltaképen az államhatalom helyes érvenyesülése szempontjából miféle követelményekkel állhat a nemzet közvéleménye a közhivatalnoki kar elé.

Mill Stuart és Eötvös József br. óta kétségtelen, hogy az államhatalomnak az egyén jogkörébe beavatkozni csakis akkor van joga, ha annak cselekvése másoknak, többeknek jogos érdekeit sérti, tehát ha e cselekvések a köz érdeke ellen irányzottak. A közhivatalnokok functióköre tehát nem lehet más, mint minden egyes alkalommal külön-külön is, de már eszmei állásfoglalással is: megvédeni a közérdeket az önző magánérdekektől s kiegyenlíteni azt a diszharmoniót, mely egyéni magánérdek és állami közérdek között lépten-nyomon, szüntelenül felmerül.

Ez a feladat sem nem könnyű, sem nem háládatos. Hogy ennek megfelelhessen a közhivatalnok, fel kell ruházni őt legelsősorban is a legteljesebb erkölcsi és anyagi függetlenséggel. Hogy sem a társadalom, sem a felelősségi jogtalanságnak elszenvadására ne kényszeríthessék. Az *anyagi* függetlenség alfája a méltányos és aránylagosan magas díjazás, a gondtalan megélhetést biztosító fizetés. Ebből a szempontból részünkről a legteljesebb melegséggel üdvözljük — egyes még megkorrigálható tévedéseivel együtt — a magyar kormány által benyújtott fizetés-rendezési törvényjavaslatot. Am anélkül, hogy a mindenki által nemcsak értett, de teljesen *átértett* reformnak jelentőségével foglalkoznánk, áttérünk a függetlenség másik — állítani merjük — nem kevésbé becses fájára: az *erkölcsi* függetlenségre.

Egy sarkkérdést kell itt eldönteni: van-e joga a közhivatalnoknak arra, hogy kötelességei és jogai tételezését követelhesse? A mi más szóval annyit jelent: *kell-e szolgálati pragmatika?*

Az állami omnipotencia azt tanítja, hogy nem, mert az állam csak parancsol s a hivatalnok csak eugedelmeskedik s e viszony az események hullámozása szerint alakul és előre megállapítva csupán alkalmatlanul merevvé tenné az állami cselekvést.

Készséggel elismerjük, hogy olyan szolgálati pragmatikáról szó sem lehet, mely tételes felsorolásban kimerítő, üzleti-mérleg-szerű kimutatását adná a közhivatalnoki jog, illetve kötelességi körnek, de igenis elengedhetlen feltételül tekintjük egy erős, igazságos és semmiféle mellétekinteteket nem

ismerő közhivatalnoki karnak azt, hogy annak kebelében az önkénykedésnek egyfelől, s a kikényszerített szervilizmusnak másfelől, a leghalványabb megnyilatkozása se legyen lehető.

De meg másfelől meg kell kötözni a közhivatalnok kezét a legteljesebb jogi felelősség erős kötelekeivel, mert ne feledjük el, hogy míg a magánügyen csak egyéni erejével, saját tekintélyével, önnön eszközeivel sértheti a jogot, addig a közhivatalnok az állam hatalmának hivatalos palástjában ennek ezer karát s retentő tekintélyét viszi bele a jogsértésbe. Evvel szemben preventive nincs a polgároknak semmi védelmük, semmi oltalmuk, csak a tisztviselő lelkében élő felelősségnek erős és szüntelenül éber tudata.

S ha valahol káros a közszabadságra és veszélyes az állami tekintély és az állam iránti jóérzelmek csökkentésére az efajta jogsértés, kétszeresen az minálunk Magyarországon, mert ne feledjük egyetlen pillanattig sem, hogy nálunk mindig vannak bőség-gel olyan körök, hol az egyes közhivatalnoki visszaéléseket sohasem fogják az egyes hivatalnok számlájára írni, de elsősorban a magyar állam felelősségére apellálnak, mint a mely szerintük titokban buzdít ilyen jogsértésekre a nemzetiségek ellen, hogy aztán azokat megtorlatlanul hagyja. Annak az ellenszenvnek, mely az alkotmányos és bürokratikus aera óta a magyar állameszme ellen túl megnyilvánult, elsősorban azok a közhivatalnoki jogsértések az indító okai, melyeket gonosz intenciókkal sikerült a fenti példa szerint elmagyarázni.

Ne feledkezzék meg tehát a közhivatalnoki kar akkor, mikor anyagi függetlenségéért küzd, ezekről s hasonló magasabb célokról sem, mert csak is ezeknek kivívása után lehet azzá: a mivé lennie kell: az egyseges magyar nemzeti állam fentartó, erős oszlopává.

h.

A politikai helyzet.

— Budapesti levelezőnk express tudósítása. —

Budapest, febr. 21. délután 2 óra. **A Kossuth-pártban válság van. A párt egy része Zichy Jenő grófot akarja elnökül megnyerni.** Tegnap *Kossuth* Ferencz a párt főbb embereivel felkereste Zichy Jenőt s felhívta a párthoz való csatlakozásra.

Zichy Jenő belépését feltételekhez kötötte. Ezek között van az is, hogy a **párt vegyen részt a delegációban.**

A képviselőház csütörtöktől farsangi szünetet tart.

A pénzügyi bizottság kedden február 24-én kezdi tárgyalni a tisztviselők fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslatot.

*

Budapest, febr. 21.

Abból a rendkívül nehéz politikai helyzetből, melyet a most folytatott obstrukció teremtetett, az első lépés a kibontakozás felé már megtörtént. Az ellenzék békeajánlatot tett, melyre azonban a kormány elutasító választ adott.

A képviselőház szerdai ülésén Rakovszky István csak azért interpellálta a honvédelmi minisztert, hogy békeajánlatát nem ugyan az egész

ellenzék nevében, de annak engedelmeivel és beleegezésével megegyezzen. Meg kell vallani, hogy nem sokat kért a parlamenti béke fejében: mindössze csak egy kimutatást arról, hogy mibe kerülne a két évi katonai szolgálat behozatala. Nem ígerte ugyan meg formálisan, de kifejezte azt a reménységet, hogy e kimutatást látva az ellenzék, megváltoztatná álláspontját a katonai javaslatokkal szemben. Az ajánlat az volt, hogy mielőtt tovább tárgyalná a Ház ezeket a katonai javaslatokat: a honvédelmi miniszter terjessze be a két évi szolgálatról szóló költség-kimutatást.

Kétségtelen, hogy ez a békeajánlat, melyet az egész ellenzék várakozásteljes csöndben hallgatott végig, — *nagyon szerény* föltételt szab a kormánynak. Annál meglepőbb volt tehát az a gyors és merev visszautasítás, melyben a honvédelmi miniszter a békehírnököket részesítette. Nyilvánvaló, hogy a kormány igen könnyen elfogadhatta volna a békeajánlatot; senkinek sem jutott volna eszébe e miatt azzal vádolni őt, hogy meghátrált. A béke ára semmi egyéb nem lett volna, mint egy igen szerény kívánság teljesítése, mely sem a szabadelvűpárt, sem a kormány elveibe nem ütközik a legkevésbé sem. Sőt sokan azt hiszik, hogy más körülmények között önként, feltétel és viszontszolgálat nélkül is teljesítette volna ezt a kívánságot, az ellenzék iránt mindig páratlanul udvarias, előzékeny Széll-kormány. Most azonban nem teljesítette, mert azt akarta, dokumentálni, hogy a katonai javaslatok elfogadásáért *semmi nemü katonai természetü engedmény nem jár*, még a legcsekélyebb sem. A kormány, mely minden javaslattal csak úgy járulhat az országgyűlés elé, ha abba előbb a felség beleegyezik, nincs felhatalmazva arra, hogy a már ígérteken kívül bárminő katonai engedményt is tegyen. S ezt éppen a szerény békeajánlat előterjesztője Rakovszky István tudja a legjobban.

Nemcsak respektálnunk, hanem meg is kell értenünk azt a merev magatartást, melylyel részint az igazi nemzeti, részint pedig a csak ellenzéki katonai aspirációk felsőbb helyen találkoznak. Mindenki tudja, hogy a most szőnyegen levő katonai javaslat csak előhírnöke *egy igen nagy és igen súlyos katonai reformnak*, mely teljes nagyságában csak az új véderő törvény tárgyalásakor lesz majd előttünk. Az ellenzékkel szemben tanúsítandó előzékenység s a folytonos ígéretés már most — igen rossz precedens lenne, amelynek igen súlyos következményei lennének a véderő vagy a katonai reform tárgyalásakor. Ha most huszezer ujonczért ígéreteket és engedményeket kell tenni: mit csináljon, mit ígérjen vagy mit engedjen a kormány egy-két év múlva, mikor sok száz milliónyi új teher elfogadásáról lesz szó? Mert a nagy eseményektől igen rövid idő választ el bennünket; a német birodalmi kormány egész hivatalosan 1904-re jelentette be a hadsereg nagy reformját, azaz nagyarányu szaporítását, — s mi legkésőbb egy év múlva okvetetlenül követni fogjuk a német birodalom példáját.

A két évi katonai szolgálat minden valószínűség szerint meg lesz a nagy reformmal egyidejűleg, de csak a gyalogságnál és némely más csapatnál. Örülni azonban aligha örülünk neki, mert ez már föltétlenül jelentékeny: 15—20 százalékos adóemeléssel fog járni. Ezt mindnyájan érezzük majd, sőt szidni is fogjuk, mert kevesen, nagyon kevesen nézik ezt a kérdést arról a politikai magaslatról, a honnan látni lehet, hogy a nemzeti vagyon ez által nem fogy, hanem szaporodik; az előrelátható kétszáz millió kiadásnál ugyanis jóval nagyobb értékű annak a sok, sok ezer ép, erős fiatal embernek a munkája, aki ezután haszonhajtó foglalkozással tölti majd el a mai katonai szolgálat harmadik esztendőjét.

Városi ügyek.

Dés, febr. 20.

Dés város képviselőtestülete február 16-án tartotta meg folyó évi első rendkívüli közgyűlést *Szilágyi* Albert polgármester elnöklete alatt általános érdeklődés s a képviselőtestületi tagok nagy számának jelenléte mellett.

A közgyűlés lefolyásáról tudósításunk a következő:

Jelen voltak: Szilágyi Albert polgármester, Nik Ferencz, Ilosvay Jenő, Losonczy István, Dr. Kustár Gyula, Hering János, Botha János, Rusz Simon, Dr. Vajda Lipót, Holloska Imre, Haragay Emánuel, Gradovics György, Jakab Károly, Vársárhelyi Boldizsár, Tüköri Vilmos, Csetz Kálmán, Kühbacher Ferencz, Budai Elek stb. képviselőtestületi tagok.

Elnöklő polgármester a közgyűlést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Kustár Károly, Frank János és Gábre János képviselőtestületi tagokat.

A tárgysorozat megkezdése előtt Baló János és Gradovics György egy-egy interpellációt terjesztenek a polgármester elé. Nevezetesen Baló János kérdést intéz az iránt, igaz-e, hogy Csátánban a város tulajdonát képező s póteródítás céljából felállított gátak a tagosítás folytán nem a városnak tulajdonába mentek át s illetve határváltozást szenvedtek s a mennyiben igaz, értékük meg lett-e térítve és ki által?

Elnöklő polgármester a kérdés első részére a felvilágosítást megadja, a második részére vonatkozólag pedig kijelenti, hogy a gátak értékének megállapítása és megterítése tárgyában a dési kir. törvényszékhez előterjesztést adott be s csak ezen előterjesztés elintézése után fogja a választ teljesen megadni.

Ezután Gradovics György szólal fel s hivatkozva a „Szolnok-Doboka” című politikai hetilap február 15-ki számában közzétett azon hírre, mely szerint Bocsánczy Ferencz távozásával megüresedett ellenőri állásra egy magasabb állású városi tisztviselő fog megválasztatni, kérdi az elnöklő polgármestert, hogy mi alapon lett ezen hír közzétéve, a polgármester lépett-e érintkezésbe a nevezett lap szerkesztőségével az iránt, hogy ezen hír közzétételének s a mennyiben igen, ezt azon célzattal tette, hogy a választást befolyásolja?

Elnöklő polgármester kijelenti, hogy a hír közzététele ügyében a „Szolnok-Doboka” szerkesztőségével egyáltalában nem tárgyalt s így azt sem tudhatja, hogy minő cél vezette a „Szolnok-Doboka” szerkesztőségét a kérdéses hír közzétételénél.

A közgyűlés a polgármester választát tudomásul veszi.

A tárgysorozat egyes pontjaira vonatkozólag a közgyűlés a következő határozatokat hozta:

A tanácsnak az 1902 december és 1903 január haváról szóló pénztárvizsgálati jelentését tudomásul veszi.

Polgármester jelenti, hogy Bocsánczy Ferencz városi ellenőrt *Désy* Zoltán főispán állásától felfüggesztette s a fegyelmi eljárás megindítását elrendelte. Hogy Bocsánczy Ferencz időközben lemondott s ő ezen lemondást a pénztár megvizsgálása után, a vagyoni felelősség fenntartása mellett elfogadta s a megüresedett állás betöltése iránt a vármegyei alispánnak előterjesztést tett. A polgármester jelentése jóváhagyólag tudomásul vétetik.

A Szolnok-Dobokavármegyétől megszerzett volt honvédlaktanyával átvett kölcsön convertálására vonatkozó polgármesteri előterjesztés alapján a közgyűlés többeknek felszólalása után egyhangulag kimondja, hogy a convertálást a tiszt nyugdíj-alapból 17 évre felvett 34350 kor. összeggel fogja eszközölni, s hogy ezen kölcsön után évente 4%-os kamatot és törlesztésre 2000 koronát fog fizetni.

A közgyűlés ezen határozata hivatalból a törvényhatósági bizottsághoz terjesztetik fel.

A január havában bekövetkezett pénztárkészlet csökkenése folytán a takarékpénztárilag kezelt törzsvagyomból 5000 koronának, továbbá a pesti kereskedelmi banknál január 31-én esedékessé vált 7654 korona törlesztési részlet fedezésére 7500 koronának a törzsvagyomból s illetve a szegényalap tartalékaitól való ideiglenes felvételét azzal hagyja jóvá, hogy ezen összegek a nevezett alapoknak mielőbb visszatérítenek.

A vármegye alispánjának azon átiratát, mely szerint a dési ev. ref. egyházalap képviselével Gaál István, az ev. ref. papi-alap képviselével Vársárhelyi Boldizsár és a fiúiskola-alap képviselével Budai E. bizattak meg, tudomásul veszi.

A temető-bizottság tagjainak három évi időtartamra megválasztja Voith Gergely, Hatfaludi József, Nagy Benedek, Kühbacher Ferencz, Gőczy Károly és Dr. Berger Vilmos képviselőtestületi tagokat.

A szőlőragya elleni védekező bizottságba megválasztattak Szántó Márton, Gerecze Pál és Bartók József.

Ezek után a tárgysorozat többi pontjainak letárgyalásával elnöklő polgármester a közgyűlést bezárja.

Legyen világosság!

Dés, febr. 20.

Gonosz és bűnös kézzel hintegeti néhány sötétben bujkáló alak a viszály magvait egy tisztelteméltó, megmérhetlen gazdasági és szociális célokra munkáló ifju egyesület tagjai között. A dési ipari hitelszövetkezet csizmadia tagjai — csekély kivétellel — bizalmatlan és csökönyös passivitást tanusítottak a szövetkezeti eszmével szemben már annak első helybeli megnyilatkozásakor. Azóta ez a bizalmatlanság nőttön-nőtt s a szövetkezetnek legutóbb megtartott igazgatósági ülésén aztán — mint erről külön cikkben számolunk — a csizmadiák képviselője kifejezést is adott annak, hogy a csizmadiák egy része kilép a szövetkezetből.

Ennyi a tényállás.

Erre vonatkozólag a mai postával következő megszívlelendő sorokat vettük egy szövetkezeti tagtól:

Nem mulaszthattam el, hogy néhány megjegyzést ne tegyek arra a meglepő, furcsa és okatlan esetre, a mi a szövetkezet legutóbbi igazgatósági ülésén történt.

Mindenesetre szembetűnő, hogy miért épen a csizmadiák azok, kik nem szorulnak rá a szövetkezet támogatására, holott Désen épen ez az iparág van a legnagyobb válságban, ennek a művelői — csekély kivétellel — a lehető legföldhözragadottabb szegények.

De tudni kell azt is, hogy ennek az iparágban művelői között élőkodik néhány ravaszabb és lelkiismeretlenebb egyén, aki szegényebb társaitól potom áron összevásárolva a kész árut, azt nagy nyereséggel árusítja el s így az általa fizetett neveltségesen csekély vételárak révén a legszegényebb iparos elem sovány keresményéből vonja le a maga uzsorás-nyereségét. Ezeknek az embertelen közvetítőknek fáj a szövetkezet. Ezek félnek attól, hogy a szövetkezet a kis emberek hóna alá nyulva, kiragadja karmaikból a biztos prédát s a dologtalan henye élet helyett rákényszeríti majd a szabad versenyre, hol elnyomordított munkaképtelen alakok nevei alatt színelte bűnös ügyletekből nem lehet majd tetszés szerinti hasznót huzni s majdan közbecsülés és tisztesség között megöszült városi polgárokká felfuodni.

De menjünk tovább. A szövetkezetben minden tag annyit ér, a mennyit dolgozik. Ott nincs helye más értékmérőnek, csak a munkának. Ott nem érvényesülhet a népbolondító demagogia s ezért oly rettegett a szövetkezet azoknak szemében, akiknek minden erejük a jóhiszemű nép gonosz ámtásában áll, mert egyetlen fegyverüket csavarja ki ellenállhatlan erővel a szövetkezet.

Nem látja-e az a nyomorgó iparos, hogy azok, akik oly nagy hangon beszélnek hozzá, még egyetlen becsületes uton szerzett krajczárhoz sem juttatták, hát nem veszi észre, hogy épen azok alatt az évek alatt pusztult el teljesen, az alatt jutott teljesen tönkre, mialatt egyes érdekcsoport, családi-érdekszövetségek a saját hatalmuk növelésére, zsebük megtöltésére öntudatlan eszközül felhasználták! Hát beváltattak-e azok, akiknek szavára most ismét ezt a végzetes ballépést elkövették, csak egyetlen-egyet is azokból a nagyhangú ígéretek közül, a melyeket nekik százzszámra tettek és tesznek mindannyiszor, a mikor segítségükre szükség van?! Vajjon azóta gazdagabbak lettek-e, több lett-e a munka, kevesebb a teher, olcsóbb a kenyér s kisebb az adó?! Felemlítették-e a munkabért azok a nagyhangú urak, adtak-e nektek több munkát s közvetítettek-e számotokra egyetlen fillér áru megrendelést?! Hát ennek a szövetkezetnek megpendítése előtt akadt-e csak valaki is soraikból, akit érdekelt a sorsotok!? Nagyhangú üres ígéreteken kívül ki adott nektek még csak annyit is, a mennyit a szövetkezet már ma — mikor még nem is működik — biztosít?!

Ám kísértések meg, ha sir otthon a gyerek kenyér után, ha beteg az asszony s a szoba hideg, vajjon ad-e nektek az, a ki most bolondit, egyetlen karéj kenyeret, egyetlen szál tüzelőt?!

Kérdezzétek meg azt, aki olyan átkozódva tud beszélni a megbukott szövetkezetekről, hogy vajjon ő, ha megszorultok, ad-e kölcsön, átveszi-e a kész árut teljes árban, segít-e behajtani a kintlevő követelést s szerez-e munkát? S ha azt mondja, hogy igen s ilyen gyenge paizsszal neki mertek vágni a kétséges jövőendő támadásainak: akkor igazatok van, nem kell szövetkezet! De ezt nem teszik, ezt nem ígéri, mert eddig sem tettek, ezután sem fogják tenni, mert nekik az a jó, mentől szegényebb, mentől kétségbeesettebb helyzetben maradtok. Jól tudják azt, hogy a „szegénység a legnagyobb kerítő.”

Eljöttek a nagygyárosok és gazdag nagykereskedők a világ másik tájékaról, hogy óva intsenek a szövetkezettől. Külön ujságot is irtak erre az alkalomra. Persze ők mindig ott vannak, a hol a szegény iparos felsegítéséről van szó!

Eddig is támogattak ugy-e mindig, a mikor a javatokról volt szó, eljöttek és gyámolítottak?! Ők mindig a ti érdekeiteket nézték s inkább tönkrementek, semhogy egyetlenegy fillérrel is megkárosítsanak titeket. A bőrt mindig vételáron alul adták nektek s ha nem fizettetek, még jutalmat is adtak reá! Vajjon ha jól meggondoljátok, nem tűnik fel nektek, hogy érdemes-e egy idegen embernek Budapesten ujságot iratni, messze földről ideutazni azért, hogy a dési csizmadiákat megóvjá a szövetkezeti veszedelemtől!!

Nem hiszem, hogy olyan jó lelkűeknek ismeretek eddig a börgyárosokat!

S ezzel szemben kinek a magán érdekét szolgálja a szövetkezet? — *senkiét*. A kik vezetik, azoknak kicsiny és sovány fizetésük van: *a hálá és önlelkők buzditó hangja*, mely a magyar kisiparosok érdekében szüntelenül munkára keszti őket. Azok csak dolgoznak, csak áldozatot hoznak a közérdekért s azoknak a magánügyeitől olyan végtelenül távol esik az, hogy Désen 300 kisiparos nyomorog-e vagy pedig éhen hal is, hogy csak fokozott erős nemzeti érzés és nemes kötelességtudás tarthatja meg őket továbbra is az uttórésnek rögs és nehéz útjain.

Ezt meg kellett írni, hogy végtére kezdjünk tisztán látni, ezután majd sorra kerülhetnek a legtitkosabb belső ügyek s esetleg a személyek is — sorban a mint megérdemlik.

Itt az ideje, hogy legyen világosság!

Egy szövetkezeti tag.

Szövetkezeti ügyek.

Dés, február 20.

A *Dési Ipari Hitelszövetkezet* működése immár teljes erővel kezdetét vette minden irányban.

Már eddig közel 100 tag 146 üzletrészre teljesítette nemcsak esedékes befizetését, sőt nagyrészen előre befizették üzletrészeik után több óra eső illetményeiket.

A február hó 17-én tartott igazgatósági ülésnek különben érdekes napirendje volt.

A befizetések kedvező eredményének bejelentésén kívül elhatározta az igazgatóság a kölcsönök folyósítását, azon elvi megállapodással, hogy az alapszabályok keretében egyénenként egyelőre az *adható kölcsön maximumát 400 koronában állapítja meg*, mert a szövetkezetnek nem a bankszerű pénzforgalom képezi feladatát, hanem az, hogy olcsó és kis tőkével legyen lehető gyorsan segítségére a kisiparosnak akkor, midőn az a maga ipari munkássága keretében tőkére szorul és azzal iparágának produktivitását kívánja fokozni.

A központ 30000 korona központi hitelt engedélyezett a szövetkezetnek, melyre váltoit telepítheti s kötelezvényeit engedményezheti. Az ülésen kedvező eredménnyel 3 kölcsön-folyamodványt tárgyaltak le.

A szövetkezet készpénzkészletét egyelőre szintén folyó-számlára betétképp a Kereskedelmi Banknál helyezi el.

Igen fontos megállapodása az igazgatósági ülésnek, mely teljesen alkalmas arra, hogy a szövetkezet ellen mesterkedő bujtogatók szereplését kellő értékére szállítsa le: hogy az igazgatóság kimondotta, hogy a mig egyfelől a már jegyzett üzletrészeknek reducálását alapszabályszerű rendelkezések hiányában semmi körülmények között meg nem honosítja, — addig másfelől minden szá-

bályszerűen bejelentett kilépést és felmondást ellen-
vetés nélkül elfogad, mert még látszatát is kerülni
kívánja annak, mintha bárkit is befolyásolni kí-
vátta a szövetkezet keretében való további bent-
maradás kérdésében.

Ez különben azért is fölösleges, mert hi-
szen mindazon helyeken, hol a szövetkezet már
virágzik, alig van azoknak 100—150 nél több
tagja s ezzel szemben millió koronát meghaladó
üzleti forgalmat producált úgy a marosvásárhelyi,
mint a kolozsvári ipari szövetkezet, a hol pedig
alig van 120—130 tag.

Miután pedig a működéshez kellő létszám
már is meg van: *hadd hulljon a férgesse!* mert
nyilvánvaló, hogy csak az az elem vonul ki nagy
garral, a ki a szövetkezet önzetlen és közczelo-
kat előmozdító, az iparosság általános anyagi
emelkedését célzó kezdeményezéseknek a maga
rut és öös érdekeit feltéve, lett ellenségesévé,
mert mindenki, a ki tud és szeret *dolgozni*, meg-
találja a szövetkezet keretében a tért, a melyen
érvényesülhet, s viszont a szövetkezet is támo-
gatja az ilyen tagjait, de az *önsegély* elve alap-
ján első föltétel az egyén szolid, becsületes törek-
vése, munkaszeretete és szorgalma.

A mult igazgatósági ülésen már volt egy
ilyen elbírálás alá eső, kiválási eset. A csizmadia
iparosok képviselője ugyanis kijelentette, hogy a
csizmadiak testületileg elhatározták, hogy a szö-
vetkezetből kilépnek, miután a csizmadia szak-
csoport úgy sem volt megalakítható.

Az igazgatóság elnöke *Désy* Zoltán főispán,
a töle megszokott erélyes és jelentőségteljes ki-
jelentések mellett találóan ismertette azokat az
okokat, hogy miért *épen a csizmadiakkal* nem
sikerül a szakcsoport megalakítása és ismételt
hangsúlyozta, hogy a szövetkezetből való kilépés
elő az igazgatóság egyáltalán akadályt nem gör-
dit, de gondolják meg a kilépők elhatározásukat,
*mert az egyszer kilépett tag a szövetkezet keretébe
többé újból be nem léphet.*

Különben azon nincs mit csodálkozni, ha
épen a dési csizmadia iparosságnak és különösen
annak jobb módu főkorifeusainak nem tetszik a
szövetkezet.

Mert a szövetkezet keretén belül az egyes
tagok teljesen egyenlő elbírálásban részesülnek,
s egyenlő elbánásra tarthatnak igényt. Ott a jobb-
móduak tulsulya a kis embert el nem nyomhatja,
mindenki oly mértékben élvezi a szövetkezet
előnyeit, a mily mértékben abban a maga *tevé-
kenységével* részt vesz. A szövetkezet nem engedi
kizsákmányolni az elesett és földhöz ragadt sze-
gény kisiparost, hanem segíti abban, hogy tiszt-
ességes úton szerzett kenyeret biztosítsanak csa-
ládjuk számára.

S különösen közelebbi vonatkozáskozásban
a csizmadia iparágra, ha az a 40—50 szegény
csizmadia — a ki ma nem magának dolgozik, ha-
nem nehéz és fáradságos munkáját *értéken alul*
eladja a jobbmodu iparostársainak, — a szövet-
kezetbe belépve dolgozik a központi termelő szak-
csoport áruháztárának: munkájából több gyümöl-
csöt élvezhet, mintha így kénytelenek ezt egyol-
dalulag önkényesen megszabott kényszerárban
eladni tehetősebb társának, a ki azt a piacon
20—25%-al, sokszor ennél is magasabban, érté-
kesíti.

Szóval a szövetkezet mellett megszűnnék a
helybeli csizmadia iparosok közt nagyban elhara-
pódzott *csizma- és áruuzsora* és ez az ami egye-
seknek vitális érdekeit sértvén, ezeket nemcsak
arra készíti, hogy a szövetkezettel szemben saját
személyükben állást foglaljanak, hanem még a
többieket is, kikre befolyással bírnak, lebeszéli,
sőt kényszerítik, a szövetkettől való távolmara-
dásra.

Érthető és világos tehát a csizmadia iparo-
sok egy részéről tapasztalt ezen ellenszenv,
csak az a sajnálatos, hogy a szegényebb többség,
a melynek módjában állana az eddigi sanyaru és
nyomorúságos helyzetén egy csapással változtatni:
továbbra is tolja a szekérét eme korifeusoknak
és engedi magát *félrevezettetni* s *becsapatni* a
maga evidens érdekeinek óriási sérelmére és
megrövidítésére és inkább kíván rabszolgája ma-
radni továbbra is a jobbmoduak önkényének,
semmint, hogy önálló ura legyen saját magának
s élvezze csendes és tiszteletreméltó szorgalmas
munkásságának gyümölcsseit.

Közgazdasági élet.

A Hitelbank közgyűlése.

Dés, febr. 20.

A mikor 1897 év végével a dési „Takarék-
pénztár“ a „Hitelbank részvénytársaság“-ba be-
olvadt, sokan meglehetősen aggodalommal s mond-
hatni bizonyos rossz előérzetekkel néztek az
egyesült pénzügyi jövője elé.

Hogy mennyire volt okuk aggodalomra
mindazoknak, kik a mostani „Hitelbank részv.
társaság“-nak kedvező eredményü működést nem
jósoltak — azt vitatni nem czélunk — ez
alkalommal csak azon fényes eredményre akarunk
rámutatni, amelyet a „Hitelbank részvénytársasá-
g“ — dacára a rossz közgazdasági és pénzü-
gyi viszonyoknak — az elmúlt 1902. év zártakor
felmutatott.

A dési „Hitelbank részvénytársaság“ XII-ik
üzleti évről csak a napokban számolt be.

A kik a február hó 15-én megtartott ren-
des közgyűlésen jelen voltak, mindnyájan örömmel
konstataáltak, hogy ez az intézet jó munkát vég-
zett, szorgalmasan gyűjtött s a vármegyénket kü-
lönösen a mult év folyamán ért sok rendbeli
elemi csapások folytán előállott rossz viszonyok
középette a szükséges éberséggel és körültekin-
téssel működött.

Különben a közgyűlés lefolyásáról követ-
kezőkben számolhatunk be:

A közgyűlés megnyitása és a jelenvolt rész-
vényesek igazolása, a jegyzőkönyv és hitelesítő
kijelölése után Fényes Sándor pénzügyi fő-
könyvvezető felolvasta úgy az igazgatóság, mint
a felügyelő-bizottság évi jelentéseit.

A részvényesek elé terjesztett üzleti jelen-
tés és zárszámadás öröndetes bizonyosságát adják
azon kedvező iránynak, melyet ezen pénzügyi
vármegyénk gazdasági és pénzügyi életében való
működésénél szem előtt tart.

Örömmel konstataljuk, hogy vármegyénk a
„Deési Hitelbank“-ban oly pénzügyi tényezővel
bírt, mely a nagy piacznak minderősbödő bizal-
mánál fogva is, hivatva lesz arra, hogy szelesebb
látókörű, magasabb szempontok által vezérelt
pénzügyi tevékenységével vidékünk gazdasági,
ipari és kereskedelmi fejlődését előmozdítsa, meg-
szilárdítsa.

Az egyes üzletágakat tekintve, azok mind-
egyikénél fejlődést látunk, a mennyiben a taka-
rékberet 2,202,339 K. állománya 3 év óta 392,952
K. emelkedést, a váltótárca 2,518,638 K. állo-
mánya 3 év óta 80,000 K. emelkedést, a kézi
zálog-kölcsönök 76,237 K. állománya 23,974 K.
emelkedést mutat, a folyószámla-forgalom pedig
a 3 év előtti 16 millió koronáról 25 millió koro-
nára emelkedett.

Az intézet értékpapírjainak készlete, mely
főképe a legnagyobb biztonságot nyújtó állam-
papirokból és pupillaris hitelü záloglevelekből
áll, a két millió koronát meghaladja. Ezen érték-
papiroknál mintegy 20,000 K. árfolyamnyereség
mutakozott a mult évben, mely összeg az évi
nyereményhez sem vonatott, hanem abból közvet-
lenül „árfolyamkülönbözeti tartalékalap“-ot létesít-
tett a bank vezetősége.

A kétes követelések elbírálásánál az intézet
a legnagyobb szigorúsággal járt el s ennek foly-
tán 19,371 K.-t javasolt a vezetőség leiratni;
miután azonban a korábban leirt követelésekből
8,907 K. befolyt, mint egyenleg leírásként csupán
10,464 K. szerepel.

A szállítás üzletnél a mult évben kiváló
tevékenységet fejtett ki az intézet s az itt elért
forgalomnak lényeges nagyobbodása fokozott be-
vételt juttatott nemcsak vasutainknak, hanem
nagy mérvben növelte a desaknai sóbányamun-
kasok keresetét is.

Az intézet mult évi tiszta nyeresé-
nye 62,235 K. 27 f. volt, melyből a tartalékalapnak
80,100 K.-ra való felemelésére 10,000 K., nyug-
díjalapra 4014 K., a vármegyei tanuló segélye-
zésére létesített alapítványra 1100 K., alapszabá-
ly szerű jutalékokra 16,520 K., a részvényesek 20
K.-as osztalékára 30,000 K. és a jótékony-ado-
mányokra 700 K. fordítottak.

A részvény-szelvények az intézet pénztárá-
nál, valamint Kolozsvárt és Budapesten a Magyar
leszámitoló- és pénzváltóbanknál 20 K.-jával már
is beválthatók.

Az igazgatósági jelentésnek a szokatlan nagy
számban megjelent részvényesek általános érdek-
lődése és figyelemmel kísért meghallgatása után,
dr. Farkas János dési ügyvéd és részvényes in-
dítványára a közgyűlés a jelentést öröndetes tu-
dásul vette és megelégedésének és a közmegnyug-
vásnak kifejezést adandó az igazgatóság elnöke-
nek Voith Gergelynek s az összes igazgatósági
tagoknak, valamint Govrik Ferencz vezérigazga-
tónak és a pénzügyi összes tisztviselőinek az
intézet érdekében kifejtett ügybuzgalmukért s kü-
lönösen azon szép sikerért, a miket a nehéz idő-
kben is elérni tudtak, jegyzőkönyvileg megöröki-
tendő köszönet és elismerést szavazott meg.

A közgyűlésnek volt még egy másik ki-

emelő mozzanata is, a mely ünnepély számba is
vehető.

A felügyelő-bizottság előterjesztett jelenté-
seiből a közgyűlés tudomást szerezvén arról, hogy
az igazgatóság élén álló elnöke, Voith Gergely
immár 10 év óta tölti be helyét, nyomban Kádár
Ferencz jelenvolt részvényes indítványára nagy
lelkességgel határozatilag kimondotta, hogy ün-
nepelt elnökének úgy az intézet érdekében, vala-
mint a város, e vármegye, de különösen a köz-
gazdaság terén kifejtett idót és fáradságot nem
kimélő lankadatlan munkálkodása által szerzett
érdemeinek elismerésül szintén jegyzőkönyvileg
külön kifejezést ad.

Ezzel a közgyűlés véget is ért.

HIREK.

— **Árvizkárosult inségesek segélyezése.** A
mult év május és június havában a vármegye
területén pusztított általános árvizek által káro-
sult lakosság fölsegélyezésére indított nagyszabású
segélyactió immár a megvalósítás stádiumába
jutott.

Vármegyénk főispánjának fáradhatatlan te-
vékenysége, melylyel a szerencsétlenül sujtott
lakosság anyagi támogatása érdekében a kormány
és társadalom segítségét hívta föl, ma már nap-
nap után mutatja a maga nagy és öröndetes
eredményeit.

Ezuttal az árvizkárosultak érdekében fél-
éven át folytatott fáradatlan munkásság eddigi
eredményeiről a következőkben számolunk be:

1. A társadalmi téren vezetett általános gyűj-
tésről lapunk egyes számaiban számoltunk el.

2. A földmivelésügyi miniszter a mult év
június havában kiosztott mintegy 461 korona ér-
tékű *tengeri vetőmag árát a vármegye közönségé-
nek elengedte*, sőt kilátásba helyezte, hogy az idei
vetőmag szükségletnek is kölcsön vagy ingyenes
segély alakjában való részbeni kielégítéséről gon-
doskodni fog. A szükséglet összeírása záros ha-
táridőig most van folyamatban.

4. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a
napokban leküldött rendeletével a vármegye insé-
ges közönségének fölsegítése céljából **40000 ko-
rona inségmunkát engedélyezett**, kilátásba helyez-
vén, hogy az állami utmunkák teljesítését jövőre
is az inséges lakosság érdekeire való tekintettel
fogja fogyanatosíttatni.

4. Ezenkívül ugyancsak a kereskedelmi mi-
niszter elrendelte a **magyarláposi járásban telje-
sítendő utszakasz 16000 koronát meghaladó mun-
kálatainak kizárólag az inséges kereset- és munka-
képes lakosság alkalmaztatásával leendő teljesí-
tését.**

5. Engedélyezte továbbá a keresk. miniszter
az inséges lakosság közt kiosztandó ingyenes és
olcsóbb árú tengeri szállítására a vasúti viteldíj
visszatérítési kedvezményt, mely mellett a vár-
megye területén fekvő és megjelölendő vasúti
állomásokra szállítandó **tengeri küldemények után**
a m. kir. államvasutak vonalain a szállítási díj-
nak koci és fuvarlevelenkint legalább 10000 kgr.-
ért való fizetése mellett 100 kgr. és egy kilomé-
terenként 0.20 filléres egység tétel, 100 kgramként
4 filléres kezelési illeték és 5% száll. adó alap-
ján képzett **önköltségi viteldíjak fognak alkalmaz-
tatni visszatérítés útján.**

A szamosvölgyi vasút igazgatósága *hasonló
kedvezmény megadását helyezte kilátásba.*

Miután a tengerikiosztásnak eddig egyetlen
akadályát a szállítási kedvezmény késedelmes
engedélyezése okozta: mihielyt e tárgyban a mi-
niszter leirata megérkezett, a vármegye főispánja
haladéktalanul felhívott 9 erdélyi terménykeres-
kedőt és szállítót, hogy a közölt feltételek mel-
lett ajánlataikat a meghatározott óvadékkal f. évi
február 22-ig a vármegye alispánjához nyujtsák be.

Az ajánlatok fölött a főispán, alispán, Voith
Gergely közgazdasági előadó, Szemmary József g.
egyl. titkár, mezőgazd. előadó és a vármegye
tishti ügyészből alakuló bizottság fog dönteni, s
a megkötendő szerződéshez képest lehetőleg még
e hó folyamán rendelés vétetik fel az *első* nagyobb
szállítmány iránt. Szóval **e hó végén, legkésőbb
márczius első napjaiban a szétosztás** Dés, Szamos-
ujvár, Bethlen, Galgó és Szurdok vasúti állomá-
sokon vagy a szükséghez képest beállítandó szét-
osztó raktárakban **kezdőtt veendő.** A segélyezés

február, márczius április és május hónapokra terveztetik.

Az eddigi összeírás e hó 15-én hivatalosan lezárattott, azonban a főispán rendeletileg gondoskodott arról, hogy a kimaradt jelentkezők méltányos igényei *folyó évi márczius 5-ig*, mint végső határidőig pótlólag összeírassanak a főszolgabírák, illetve a polgármesterek által.

Ájánlattételre: Klármann és Hirsch, Löw Lajos, Weinberger Jónás dési, Weinsten Jakab nagyilondai, Tischler Mór kolozsvári, Deutsch Adolf gyulafehérvári, Schwarcz testvérek, Kohn Jakab Gyula és Baruch Jeremiás marosvásárhelyi cégek hívtak fel.

6. A belügyi miniszter a tárczája rendelkezése alatt álló jótékonyági inség-alapból eddig 24000 korona segélyt utalt ki az árvízkarosultak részére. Ezen összeggel, valamint a társadalmi gyűjtés útján összehozott pénzzel fedezi az inségbizottság az ingyenesen kiosztandó tengeriszükséglet kiadásait — míg ellenben az olcsóbb áron szétosztandó kukoricaszükséglet fedezését, esetleg bankműveletek igénybevételével bonyolítja le.

A belügyminiszter rendeletére folyamatban van a központi és községi *inségügyi* bizottságok megalakítása is, a melyek úgy a szétosztásnál, mint a községek inségkölcsöneinek rendezésénél közvetítő és bizalmi közegekként fognak működni.

— Főispáni hivatalos vizsgálat. Déry Zoltán főispán az ősz folyamán megkezdett külső vizsgálatok kiegészítéseképpen megkezdette a járási főszolgabírák belső ügykezelésének vizsgálatát.

Első sorban a Vékony Ferencz vezetése alatt álló dési járás főszolgabírói hivatalának ügykezelését vette tüzetes és beható vizsgálat alá.

A vizsgálat február 9-től február 17-éig tartott és ez idő alatt részletesen megvizsgálta a főispán Placsintár Ödön tb. főjegyző, Bíró Antal főszámvevő és Dr. Horváth Árpád főispáni titkár segédkezése mellett a járási ügy- és pénzkezelés minden ágát és a vizsgálat befejeztével a fölvetett jegyzőkönyvben teljes elismerésének és megelégedésének adott kifejezést a tapasztaltak fölött.

Külömben is a dési járás főszolgabírájánál az ügykezelés minden időben kifogastalan volt és a járás derék és munkás vezetője működésének eme kiérdemelt kitüntető elismerése fölött mi is őszinte örömlünknek adunk kifejezést, mert az elismerés értékét épen az alapos és objectív szigorral keresztülvitt vizsgálat jelentősége adja meg.

— Ünnepi istentisztelet. XIII. Leo pápa pápaságának 25 éves jubileuma alkalmából a helybeli róm. kath. templomban tartott ünnepi istentiszteleten az itt székelő hatóságok katolikus tisztviselői is részt vettek.

— Jótékonyozó előadás az árvízkarosultak javára. Déry Zoltán főispán kezdeményezése folytán márczius 9-én a színházban az itt működő szintársulat a dési zenekedvelő-egylet közreműködésével nagyobb szabású jótékonyozó előadást rendez.

Ez alkalommal színre került Donizetti *Bájital* cz. 2 felvonásos operája, a mihez a zenekiséretet a zenekedvelő-egylet teljes zenekara nyújtja — és egy szellemes 1 felvonásos vígjáték.

A két szindarab között hegedű-szóló lesz, melyre a rendezőség helyi társaséletünk egyik közkedvelt és művészileg képzett tagját óhajtja megnyerni.

A belépti díjak a jótékonyozóval való tekintettel mérsékelten fölemeltetnek és a rendezőség által fognak elárúsíttatni.

Előjegyzéseket már most elfogad dr. Horváth Árpád a segélybizottság jegyzője a napi hivatali órák alatt.

— Kinevezések. Vármegyénk főispánja Turbucz Imre végzett joghallgató dési lakost, a vármegye központjába díjtalan közigazgatási gyakoronkká nevezte ki. — A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Szolnok-Dobokavármegyében a kupsfalvi anyakönyvi körületbe anyakönyvvezetővé Bene László körjegyzőt nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— Esküdtszéki tárgyalások. A folyó évben megtartandó esküdtszéki tárgyalások első ciklusának határnapjait a kir. törvényszék márczius 9-étől 14-éig terjedő időre állapította meg. Az

esküdtbíróság elnöke Balás Máté kir. törvényszéki elnök, szavazó bírák: Kabós Sándor kir. ítélőtáblai bíró, Németh János és Dr. Ákontz János kir. törvényszéki bírák.

A kisorsolt esküdtek névsora a következő:

Gábre János, asztalos-mester, Dés. Govrik Tivadar, kereskedő, Szamosujvár. Ferenczy István, polg. isk. igazgató, Dés. Govrik Ferencz, műmalom-tulajdonos, Dés. Goldstein Jakab, könyvkötő, Dés. Betegh Gerő, jószágbérlő, Sósmező. Zsikisán János, kőműves, Dés. Szemmáry József, gazdasági egyleti titkár, Dés. Boér János, várm. árvászéki iktató, Dés. Br. Pöllnitz Dezső, várm. pénztári tiszt, Dés. Gócs Sándor, földbirtokos, Nagyiklód. Páll Jakab, kereskedő, Szamosujvár. Hering János, ház- és földtulajdonos, Dés. Haragay János, kereskedő, Dés. Veress Imre, birtokos, Kozárvár. Hepes Béla dr., közjegyző-helyettes, Dés. Tóth Sándor, kályhakészítő, Dés. Ruzs Sándor, takarékp. titkár, Dés. Reisch Elek, szeszgyári hivatalnok, Dés. Löw Lajos, bizományos, Dés. Schwartz Ede, takarékpénztári könyvelő, Bethlen. Isáki K. Gábor, bankhivatalnok, Dés. Bocsánecz András, háztulajdonos, Szamosujvár. Wolff Bogdán, gyógyszerész, Dés. Góczy Károly, kereskedő, Dés. Horváth János, birtokos, Galgó. Szász Lajos, cipész-mester, Szamosujvár. Léner János, kereskedő, Dés. Varga Márton, vármegyei írnok, Dés. Novák Lajos, kereskedő, Szamosujvár.

— Szabadságidő meghosszabbítás. Simó Béla szolnok-dobokavármegyei kir. tanfelügyelőnek a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter folyó évi február hó 15-től június hó 15-ig további 4 hónapi szabadságot engedélyezett.

— Megjutalmazott tanító. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Bencze Károly széki áll. elemi iskolai tanítót a tanügy terén tanusított hosszas és buzgó működéseért 100 korona jutalommal tüntette ki.

— A zenekedvelők egyesületének f. február hó 7-én tartott szép sikerű és a közönség osztatlan tetszése, elismerése és lelkesedésével kitüntetett hangversenye alkalmából a közreműködött úrhölgyek és uraknak hálás köszönetét fejezi ki és további nagybecsű támogatásukat kéri az egyleti elnökség.

— Multság. A bethleni tanítótestület február 21-én a Casinó helyiségeiben népes és jól sikerült táncmulatságot tartott.

— Kosárfonó tanfolyam Bethlenben. Január 18-án vette kezdetét Bethlenben a kosárfonás tanítása s egy szakképzett tanítómester vezetése alatt mintegy 30—40 egyén igyekszik azt elsajátítani. Örömmel vesszük ezen háziipar megteremtésére irányuló törekvéseket annyival is inkább, mert bár a nagy iparral szemben nem is versenyezhet, de practicus előnyei kétségtelenül gazdasági szempontból tetemes értékkel bírnak.

— A tízforintos bankjegy. A régi tízforintos bankjegy érvényessége februárius 28-án megszűnik és azokat többé fizető pénz gyanúán az állami pénztárak sem fogadják. Az osztrák-magyar bank azonban (valamint ennek fiókjai is) a határidőn túl még egy hónapig írásbeli kérelemre a tízforintos bankjegyeket beváltják.

— Veszett kutya. Sajó-Udvarhely községben az elmúlt héten egy kutyan kitört a veszettség, mielőtt azonban bárkiben is kárt tehetett volna, a községi lakosok dorongokkal agyonverték.

— A szamosvölgyi vasút kiépítése. Besztercze város nevében Sadler Frigyes, Kramer Frigyes, Kelb Oszkár, Zinz Károly és Kramer Károly bizottsági tagok Pildner Ferencz országgyűlési képviselő vezetésével küldöttségileg tisztelegtek Láng Lajos kereskedelemügyi és Darányi Ignác földmívelésügyi minisztereknél, a szamosvölgyi vasútnak Kis-Ilváig való kiépítését kérve. A miniszterek készséggel megígérték a kérelem támogatását.

— Rendőri hírek. Farkas Mihály dési lakos többrendbeli váltóhamisításért letartóztatott s vizsgálati fogságba helyeztetett.

— Mindenki tudja, hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

Művészet.

Színházi hét.

Dés, febr. 21.

Még mindig nem lanyhuló érdeklődés mellett játszik Földesi társulata, daczára az egymásután következő farsangi multságoknak. A múlt heti program kevés újat adott, de az előző hetinél valamivel több igyekezetet és törekvést láttunk a

színészek játékában és a darabok színrehozatala körül. A színház nézőtere naponta változó képet mutat, a mi arról tesz tanuságot, hogy a dési közönség tömegesen és váltakozva látogatja az előadásokat.

Szombaton, 14-én, a kereskedők esti báljára való tekintettel, a társulat ifjusági előadásnak délután 4^{1/2} órakor Herczeg Ferencz *Ocskay brigádéros-át* hozta színre, az összes helyi iskolák ifjuságának tömeges megjelenése mellett. A színház legutolsó zuga is megtelt a tanulókkal, a kik nagy figyelemmel hallgatták meg Dr. Körössy György főgm. igazgatónak az előadandó darabról tartott hazaíras irányu lelkes ismertetését, és lelkesedéssel tapsolták meg az ügyesen színrehozott darabot.

Vasárnap, 15-én, délutáni előadásul Lukácsi *Vereshaju* cz. népszínműve került előadásra jól látogatott ház előtt, este pedig Ziehrernek *A svihák* cz. operetteje. Az utolsó helyig megtelt színház közönsége sokat mulatott az esti előadáson a jó előadásban szíre hozott bohóságon; Madas (Blitz) és Berczik (Berta) mókáinak hálásan és sokat tapsolt, Reviczky (Mini) ügyes tánczát pedig megismételtette. Lomniczi és Kiss Dezső ügyesek voltak.

John Poole *Pry Pál*-ja hetfőn 16-án került színre és a czimszerepben igen jó alakítást nyújtó Madasnak eredeti komikumát hálás tapsokkal jutalmazta, a közönség Iván S. Witherton szerepében jól felfogott és ügyesen megjátszott alakot mutatott be. Általában azonban az előadás kissé vontatottan haladt. E helyen mint általános megjegyzést kell fölemlitenünk, hogy a vígjátékok, bohózatok sikamlós vagy csattanós megjegyzéseit fölösleges külön poentirozni, kiemelni, mert azok hatása a nélkül is megmarad, s mert így sokszor izléstelennek, sőt esetlenné válnak. Lomniczi *Hardy ezredésében* is ez volt a szembeötlő, holott különben egész ügyes alakot adott volna.

Kedden, február 17-én az előre hirdetett *Sulamith* helyett egy késő délután jelzett változtatással *Lili* operette került bemutatóra, mindezek daczára közepes ház előtt. Reviczky kiváló jó volt, mint Lili, s a hirtelen előrántott darab aránylag elég jó előadásban folyt le.

II. Rákóczy Ferencz, Szigligeti színműve, szerdán, 18-án, ismét csak közepesen látogatott ház előtt ment, daczára, hogy díszelőadásnak volt hirdetve. Niczkyné Ilona (Zrinyi Ilona), Lomniczi (Rákóczy) lelkes és ügyes alakítást nyújtottak, ugyintén Madas (Pater Knecht) és Szabó (Solár) is. A közönség sokat és lelkesen tapsolt.

A hét szenzációja azonban *A doktor ur* volt, Molnár Ferencztől, mely csütörtökön a szó teljes és valódi értelmében zsufolt ház előtt került bemutatóra. A nagyhirű bohózat meghallgatására jóhangulattal gyűlt össze a közönség és ez a hangulat a pompás és jó előadás egész folyamata alatt kitartott. A darab egy stréber ügyvéd fonák helyzeteit mutatja be, kiszámíthatatlan tarka bonyodalmak közt, a melybe dr. Sárkány ur okatlan nagyravágása miatt keveredik. Első és főhelyen említjük Hajnal Györgyöt Puzsér szerepében, aki az ötletes és ügyes szerep minden kedvező előnyét ügyesen, helyesen és discretül tudta kiaknázni. Szavait és mozdulatait untalan hangos kacajjal és zajos tapsokkal honorálta a közönség. Madas, mint dr. Sárkány, s a felesége szerepében Niczkyné, találó és hatásos alakítással egészítették ki a sikert, s Lomniczi is pompásan játszotta meg a rendőrfogalmazó szerepét. Különbönlőn átlagos gördülékenység és jó összjáték adták meg az előadás előnyös karakterét.

Pénteken, 20-án a *Kadétkisasszony* operett ment kevésbbé látogatott ház előtt gyöngye és föltűnően hezagos előadásban.

Kiadja a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

Sz. 1696/I. Szamosvölgyi vasut r.-t.

1—2

HIRDETMÉNY.

A 1903. évre szükségeltető faanyagokat írásbeli ajánlat után kívánjuk biztosítani.

Felhívjuk ennél fogva mindazokat, kik ezen faanyagok szállítását elnyerni óhajtják, hogy erre vonatkozó ajánlataikat *folyó évi márczius hó 1-éig* igazgatóságunkhoz nyújtsák be.

A szükséglet kitesz:

a) kemény faanyagban (tölgy) 45326 m³ váltó talpfát, 22083 m³ faragott tölgyfát, 56700 m³ gömbölyű hámozott tölgypilóta fát;

b) puha (fenyőfa) anyagokban 72910 m³ különböző méretű faragott fenyőfát.

Ezen faanyagok darabszámai, valamint azok egyes méretei igazgatóságunk pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt megkaphatók, úgy szintén a szállításra vonatkozó egyéb feltételek is ott megtekinthetők.

Dés, 1903. február hó 18-án.

A szamosvölgyi vasút igazgatósága.

Sz. 90.

1—2

HIRDETMÉNY.

Szolnok-Dobokavármegye közigazgatási bizottsága az 1903. évi február hó 12-én kelt 387 sz. rendeletével a törvényhatósági közutak külszakaszán levő hidak és átereszek helyreállítását 21124 korona 19 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munka kivitelének biztosítása czéljából az **1903 évi márczius hó 16-ik napjának d. e. 10 órájára** a dési államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. **10 órájáig** a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Désen, 1903. évi február hó 18-án.

Ferenczy Endre,
kir. főmérnök.

Szolnok-Dobokavármegye alispánjától.

Sz. 2049 903.

2—2

Pályázati hirdetmény.

Dés város hatóságánál lemondás folytán a pénztári ellenőri állás üresedésbe jött.

Ezen állással nyugdíjjogosultságon kívül évi 1400 korona törzsfizetés és 300 korona lakbérilletmény van egybekötve.

Felhívom mindazokat, a kik ezen állást választás útján elnyerni óhajtják, hogy iskolai, erkölcsi, esetleg szolgálati bizonyítványnyal felszerelt folyamodásukat **folyó évi márczius hó 1-éig** bezárólag közvetlen hozzám adják be.

Közszolgálatban levő egyének folyamodásukat felettes hatóságuk útján kötelesek hozzám beadni.

Désen, 1903. évi február hó 13-ik napján.

Dr. Torma Miklós,
alispán.

Sz. 304—903. tlkvi.

Árverési feltételek

Gyunán Simon végrehajthatónak Császkai András végrehajtást szenvedő elleni 342 korona tőkekövetelés és jár. és a csatlakozó csákgorbói takarékpénztárnak 300 korona tőke s jár. iránti végrehajtási ügyében.

1. Az **1903. évi márczius hó 23-ik napján d. e. 10 órakor** Nagy-Lózna községházánál megtartandó nyilvános árverésen árverés alá bocsátatnak, a dési kir. törvényszék (a csákgorbói kir. jbiróság) területén lévő, Kő- és Nagy-Lózna

fekvő, a kőlóznai 118. sz. tjkvben A. + 1. rend 905. hrszra 23 kor., A. + 2. rend 1236. hrszra 44 kor., A. + 3. rend 1305. hrszra 20 kor., A. + 4. rend 1597. hrszra 6 kor., A. + 5. rend 2764—2766. hrszra 22 kor., A. + 6. rend 2970. hrszra 28 kor., A. + 7. rend 4321. hrszra 62 kor., A. + 8. rend 4587. hrszra 7 kor., A. + 9. rend 4591. hrszra 11 kor., A. + 10. rend 4599. hrszra 32 kor., A. + 11. rend 4601. hrszra 9 kor., A. + 13. rend 4626 hrszra 20 kor., a 426. sz. tjkvben A. + 1. rend 1547. hrszra 64 kor., a nagylóznai 113. sz. tjkvben A. I. 1—4, 7—9. rend 350, 351, 712, 1710, 1898, 2564 2657, 2659. hrszra 430 kor., a 335. sz. tjkvben A. + 1. rend 2251. hrszra 39 kor., a 337. sz. tjkvben A. + 1. rend 2574, 2575. hrszra 11 kor., a 332. sz. tjkvben A. + 1. rend 1432 hrszra 7 kor., a 336. sz. tjkvben A. + 1. rend 2406, 2407. hrszra 54 kor., A. + 2. rend 2698. hrszra 1 korona és a kőlóznai 359. sz. tjkvben A. + 1. rend 1261/2, 4625/1, 5051/3. hrszra 26 korona ezennel megállapított kikiáltási árban.

2. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. törvényezikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

4. Vevő köteles a vételért 2 egyenlő részben és pedig az elsőt az árverés napjától számítandó 30 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6%-os kamatokkal együtt az 1881. évi december 6-án 39425. I. M. sz. a. kelt rendeletben előírt módon a dési kir. adóhivatal, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

5. Vevő köteles az ingatlanokat terhelő és az árverés napját követőleg esedékes adókat és átruházási illetéket viselni.

6. Vevő a megvett ingatlanok birtokába az árverés jogerőre jutásakor lép és azoknak haszna és terhe őt illeti.

7. A vevőnek a vételári bizonyítvány az 1881. LX. t.-cz. intézkedései értelmében csak az esetben fog kiadatni, ha az árverés napjától számított 15 nap alatt az idézett törvényezikk 187. §-a intézkedésének megfelelő utóajánlat nem tétetik.

8. A tulajdonjognak vevő javára bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog hivatalból elrendeltetni.

9. A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének a kitűzött időben eleget nem tenne, az általa megvett ingatlanokra az érdekelt felek bármelyikének kérelmére az 1881. LX. t.-cz. 185. §-a szerint vevő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett újabb árverés fog elrendeltetni.

Csáki-Gorbón, 1903. évi február hó 1-ső napján.

Medzihradszky,
kir. aljbíró.

Sz. 7285—1902. tlkvi

Árverési hirdetményi kivonat.

A dési kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirrre teszi, hogy a kir. adókinctár végrehajthatónak, Braun Jakab dési lakos végrehajtást szenvedő ellen 345 korona 57 fillér és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést végrehajtást szenvedő ellen elrendelte.

Minek folytán a kir. törvényszék területében fekvő s a Braun Jakab nevében álló dési 1895. tjkvben A. + 4. rsz. a. 1440 kor., 5. rsz. a. 75. kor., továbbá az 1968. tjkvben A. + 1. rsz. a. 119 korona megállapított kikiáltási árban **1903. évi márczius hó 27-én délelőtt 10 órakor** Dr Csizer Ákos ügyvéd vagy helyettese közbejövetele mellett megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni: u. m.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felüli ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött ingatlan a kikiáltási áron alól is eladatni fog.

2. Árverezni kívánók, végrehajtható kivételével, tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. törvényezikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. törvényezikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék telekkönyvi irodájában tekinthetők meg.

A kir. törvényszék, mint tkönyvi hatóságtól. Désen, 1902. évi december hó 22-én.

Herszenyi,
kir. törvényszéki bíró.

Köhöges és rekedtség ellen nincs jobb
a **RÉTHY-féle**

pemetefű czukorkánál,

de vásárlásánál vigyázzunk
és határozottan **RÉTHY-félét** kérjünk, mivel
sok haszontalan utánzata van.

5—8 I doboz ára 60 fillér.

Csak **RÉTHY-félét** fogadjunk el!

„SOMESANA“ hitel- és takarékpénztári intézet részvénytársaság Désen.

MEGHÍVÓ.

A Désen székelő **„SOMESANA“** hitel- és takarékpénztári intézet
részvénytársaság

t. részvényesei az intézeti alapszabályok 16-ik §-a értelmében

a XIII-ik rendes közgyűlésre

meghivatnak,

a mely közgyűlés 1903. évi márczius hó 12-én d. e. 10 órakor fog az intézet helyiségében megtartatni.

Tárgyak:

1. A közgyűlés megalakulásra 2 jegyző, 2 hitelesítő és 2 szavazatszedő kinevezése az elnök által.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései az 1902. üzletévről.
3. A mérleg helybenhagyása és a tiszta nyereség felosztása feletti határozat.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentvénye feletti határozat az 1902. üzletévre vonatkozó felelősség alól.
5. Az igazgatóság jelentése az intézet részére megvett házról és a helyiségek átalakításáról.
6. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjai részére a jelenléti jegyek értékének megállapítása.
7. Két igazgatósági tagnak egy 4 évi időtartamra és öt felügyelő-bizottsági tagnak egy 3 évi időtartamra való megválasztása.
8. Az alapszabályok 4, 5, 20, 26, 27, 31, 56, 57. és 58. §§-ainak megváltoztatása.

Désen, 1903. január hó 29-én.

Az igazgatóság.

